

300 jaar Ferraris

De Ferrariskaarten als bron voor
wandelroutes en onderzoek

Frederik François (auteur wandelgids – HK Huldenberg)

Viggo Van Wesemael (Histories)

H\
STO
RIES

Vlaanderen
verbeelding werkt

Histoires en het Ferrarisjubiläum

Viggo Van Wesemael

H
STO
RIES

Vlaanderen
verbeelding werkt

Inhoud

1. Algemene introductie
2. Achter de schermen: routes voor de wandelgids, onderzoek naar de opmetingen van de Ferrariskaart - Viggo Van Wesemael
3. Mijn route op de kaart: graven op de Ferrariskaart – Frederik François
4. Enkele opmerkingen

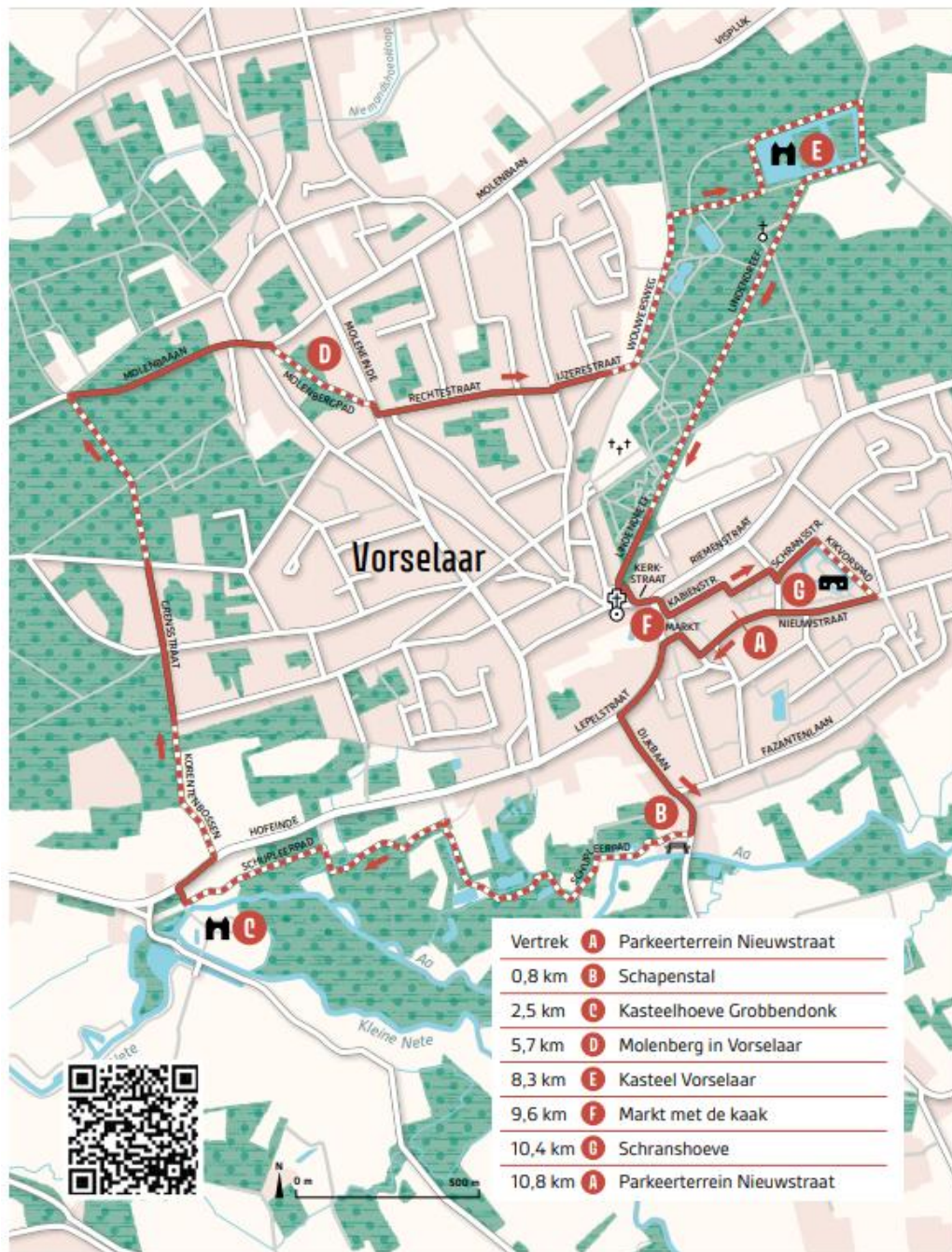
Ferraris-wandelgids

Viggo Van Wesemael (Histories)

Waarom een wandelgids op basis van de Ferrariskaarten?

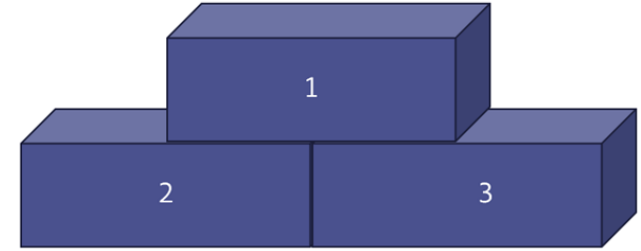
- De Ferrariskaarten als unieke momentopname
- Topografie, maar ook landgebruik, nederzettingspatronen, infrastructuur en landschappelijke structuren die soms nog herkenbaar zijn
- Lokale rijkdommen, gecapteerd door erfgoedvrijwilligers, vertalen naar toegankelijke gids (referentiepunten heden – verleden)

De co-creatieve werkwijze

- Vrijwilligers bij eerste brainstorm – routes uitstippelen
- De routes werden interactief en creatief opgebouwd: eerst de Ferrariskaart, terreinverkenningen, lokale kennis en aanvullende bronnen
- Deelnemers kregen ruimte om hun eigen expertise in te brengen: landbouwgeschiedenis, landschap, toponymie, architectuur, kunst, archiefonderzoek, ...

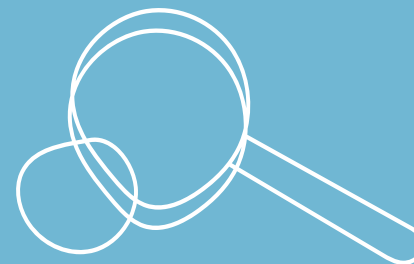
Wat levert die aanpak op?

1. Draagvlak en betrokkenheid - vrijwilligersgids
2. Lokale kennis vult de kaart aan: veldnamen, verdwenen paden, oude eigendomsstructuren, verhalen die niet/fout op de kaartbladen staan
3. Betere interpretatie van de Ferrariskaart

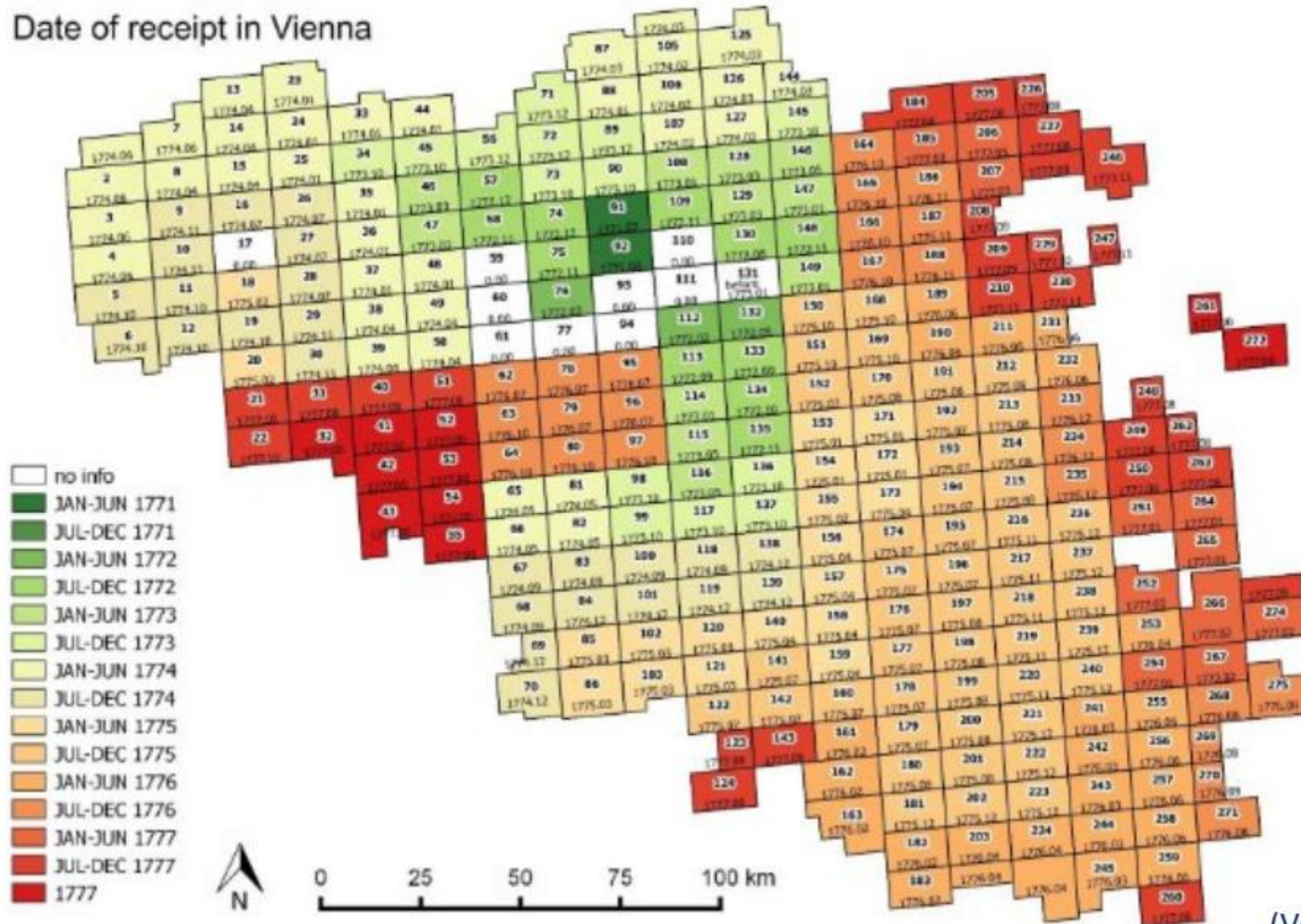
Betekenis voor historisch-cartografisch onderzoek achter de Ferrariskaart?

Viggo Van Wesemael (Histories)

Vertekpunt burgerwetenschap

Date of receipt in Vienna

(Vervust 2016)

(Meetbare) geschiedenis achter de Ferrariskaart

- Garnizoenssteden (belang?) en kostenverdeling
- Fragmentarische bronnen over meetploegen
- Niet kijken door de hedendaagse 'gemeentelijke' bril
- Focus op uitgaven, maar inkomsten zijn even relevant
- Ontbrekende overkoepelende documentatie (?)
- De kaart als contextbron - legende
- Vooral platteland op de Ferrariskaart lijkt accuraat, eerder dan de stedelijke context

Onderzoeksinput

Onderzoeksinput

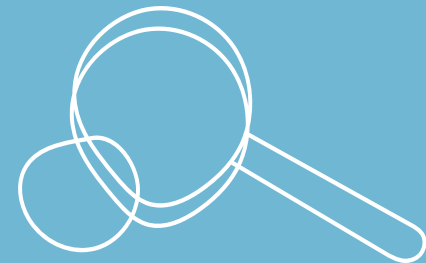
LOW COUNTRIES

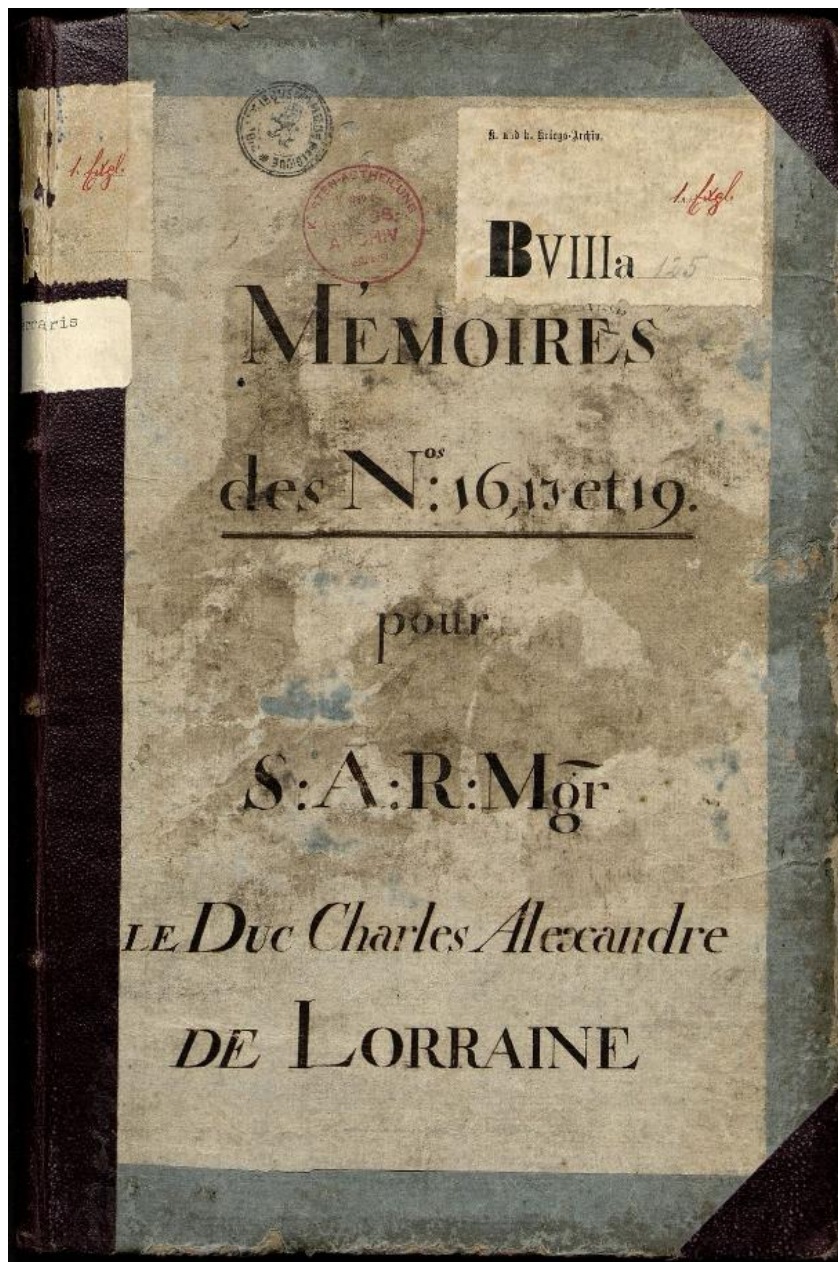
WAR OF THE SPANISH SUCCESSION
DEFENSIVE LINES

Uitbreiding met kwalitatieve analyse?

Viggo Van Wesemael (Histories)

Verder te onderzoeken

- Andere dorpen in Vlaanderen (en Wallonië)
 - linies garniezoensteden
- Nadruk parochierekeningen, andere bronnen (bv. archivalia i.v.m. garnizoenen)
- Vermelde dépêche en circulaire zoeken
- Workflow: veldwerk > bureauwerk > verzending
- Eventueel verband met de **Mémoires historiques, chronologiques et œconomiques** (tekstueel dossier van 4000 blz. in 12 boekbanden)

Mémoires historiques, chronologiques et œconomiques

Start uw onderzoek in de collecties

☒ Algemene catalogus

☐ Digitale bibliotheek

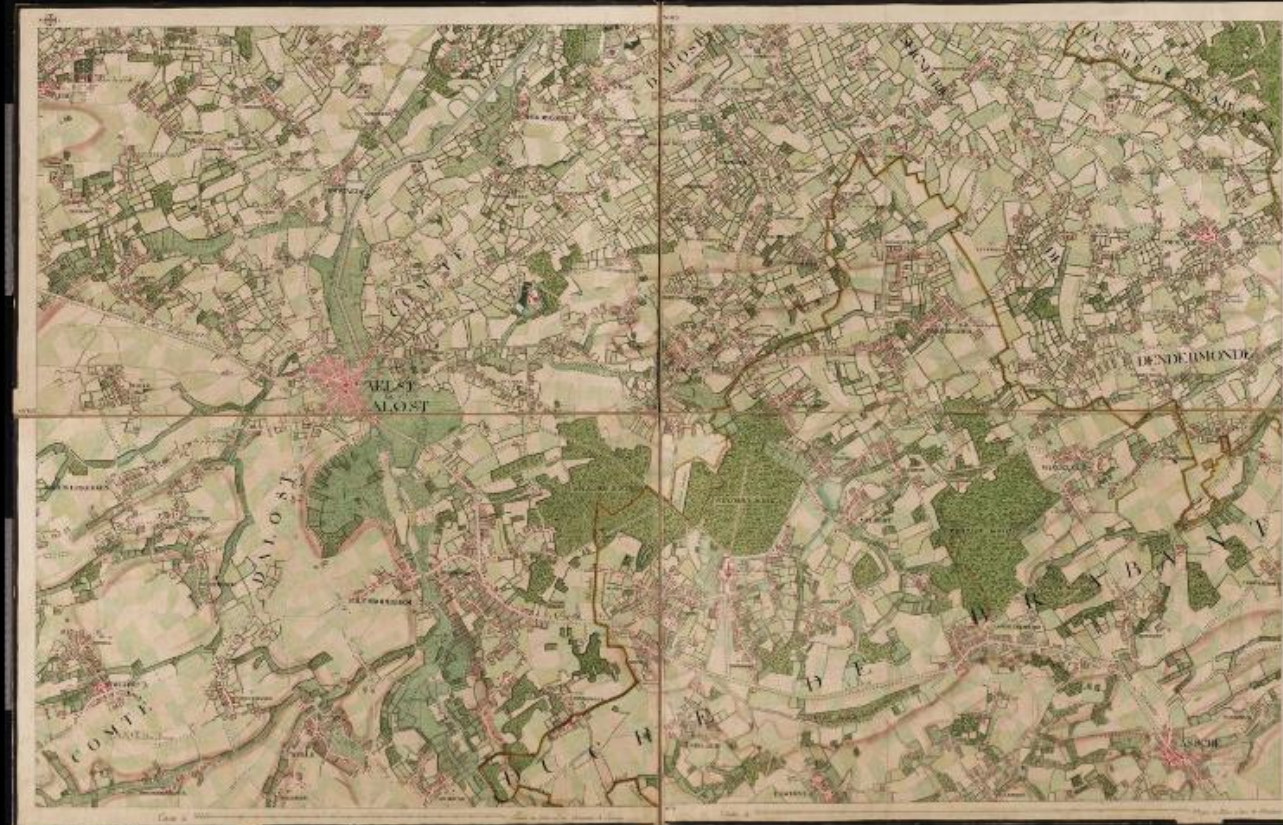
☐ BelgicaPress

☐ Belgica Periodicals

ferraris aalst

ZOEKEN

2.7%

Interesse gekregen om mee te werken? Meer informatie?

Contacteer collega Razvan Oita op **ferraris@histories.be**

Door een vergeten verleden langs de taalgrens

Frederik François (auteur wandelgids – HK Huidenberg)

Bunkerdag 7 juni 2026

OORLOGSERFGOED IN DE KIJKER: BUNKER LW11 NEEMT DEEL AAN BUNKERDAG 2026

 Maandag 01/06/2026

Al voor de zevende keer wordt in België **Bunkerdag** georganiseerd. Het brede publiek kan op 7 juni in maar liefst 23 steden en gemeenten een kijkje nemen bij een veelvoud van bunkersites. Daarbij ook enkele bunkers die voor het eerst worden opengesteld. Bezoekers kunnen in Huldenberg terecht in bunker LW11 die deel uitmaakte van de KW-linie, een verdedigingslijn tussen Koninkshooikt en Waver en die net voor de Tweede Wereldoorlog werd opgetrokken om België te beschermen tegen een Duitse inval. Huldenberg telde 17 bunkers.

Atlantikwall Raversyde en Provincie West-Vlaanderen waren in 2017 trekkers van de allereerste Bunkerdag in ons land. De eerste editie was meteen een schot in de roos met duizenden bezoekers verspreid over alle bunkersites. Dit jaar is er een nieuwe uitgave met meer dan twintig deelnemende steden en gemeenten, goed voor in totaal meer dan veertig bunkers of bunkersites uit zowel de Eerste en Tweede Wereldoorlog als uit de Koude Oorlog.

Atlantikwall Raversyde en alle deelnemende organisaties bieden een unieke kans om dit indrukwekkende erfgoed om de twee jaar te beleven, met een uitgebreid programma aan activiteiten zoals rondleidingen, fietstochten en voorstellingen.

Bunker LW11 te Sint-Agatha-Rode

In Huldenberg werd gevechtbunker LW11 in de **Veeweidestraat** op 11 november vorig jaar opnieuw opengesteld. **Historicus Frederik François** belicht op **7 juni** de geschiedenis van deze bunker: van ligging en functie tot zijn rol in de Dijlevallei, en plaatst het betonnen monument – 85 jaar na datum – in een ruimer historisch perspectief. De toegang (van 14:00u tot 16:00u) is gratis maar reserveren is aangeraden. Reserveer je tickets via www.huldenberg.be/bunkerdag.

Coming soon

Praktijktip historisch onderzoek – lokale overheidsinstellingen

Bladwijzer onderzoek 'Het archief van het bestuur der gemeentewegen'

Praktijktip historisch onderzoek naar de *Mémoires*

histories.be

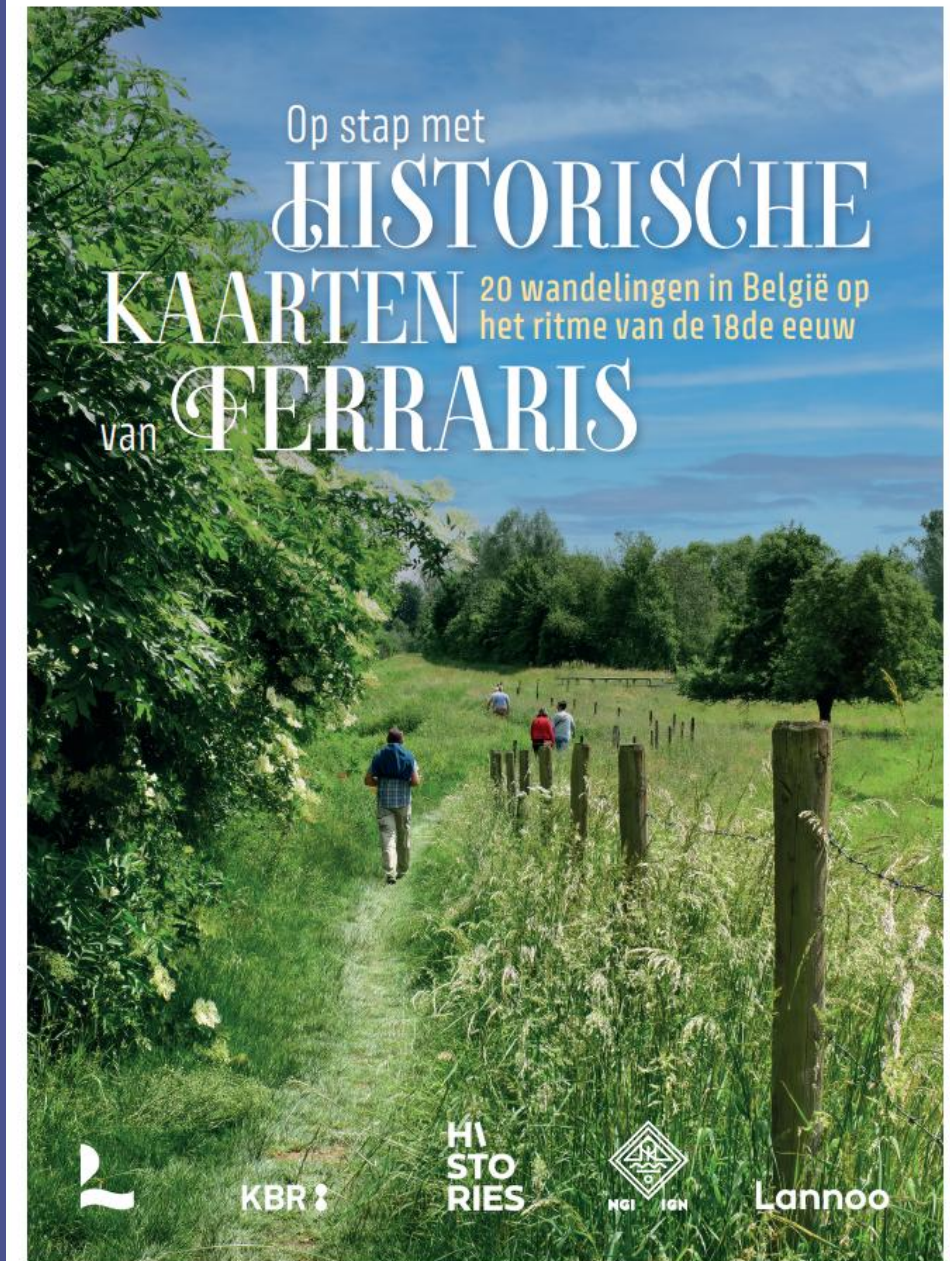
H\
STO
RIES

Vlaanderen
verbeelding werkt

Op stap met historische kaarten van Ferraris

- ✓ Praktische wandelgids met QR-codes
- ✓ Erfgoed- en natuurwandelingen
- ✓ Vanaf heden te bestellen!

\ SAVE THE DATE!

Kom jij ook naar het Histories Festival?

Zaterdag 10 oktober 2026

KBR, Brussel

10u00 tot 16u30

HISTORIES

300 jaar Ferraris

voor
en door
erfgoed-
vrijwilligers

Vragen?

Viggo Van Wesemael
Projectmedewerker

viggo.vanwesemael@histories.be

0490 32 60 52

histories.be

HISTORIES

Vlaanderen
verbeelding werkt